

Doelen

- leren bepalen welke letter waar in het alfabet staat
- leren woorden op alfabetische volgorde te zetten
- leren waar woorden (ongeveer) in een woordenboek staan

Extra materiaal

- filmpje over het alfabet (op het digibord)

Introductie

Laat op YouTube een filmpje over het alfabet zien. Gebruik een filmpje dat past bij de leeftijd van de kinderen, zoals

- Daniel Radcliffe Raps Blackalicious' "Alphabet Aerobics"
- ABC Rap Afrikaans
- Alphabet Song | ABC Song | Phonics Song

Lees daarna het verhaal *Het geheim* voor of laat een leerling dat doen.

Leg uit wat alfabetiseren is.

Vraag van een aantal letters of ze aan het begin, in het midden of aan het eind van het alfabet staan.

Schrijf een aantal woorden op het bord (4 à 5) en vraag welk woord het eerst in het alfabet staat en welke daarna.

Opgaven maken

Lees de tekst van opgave 1 en 2 voor en leg uit wat de bedoeling is. Of laat de opgaven zelfstandig maken.

Het geheim

'Ik wil het wel netjes maken in de hut,' zegt Fleur. Fleur houdt van netjes. Ze zet graag dezelfde dingen bij elkaar. Dat doet ze ook met woorden en letters. Die zet Fleur netjes op volgorde van het alfabet.

In het alfabet staan alle letters in een vaste volgorde. Weet je het nog?

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Als je letters of woorden op volgorde van het alfabet zet, noemen we dat **alfabetiseren**.

Opgave 1

Zet de volgende woorden netjes op volgorde van het alfabet. Trek een lijn naar de juiste plek.

①	• geheim
②	• vrienden
③	• hut
④	• struiken
⑤	• club

Opgave 2

Fleur heeft woorden op volgorde van het alfabet gezet. Oei! Ze heeft er 2 omgedraaid. Welke zijn dat? Zet er een pijltje bij.

boek
eten
hut
netjes
tafeltje
stiekem
zoeken

Wat doe je als woorden met dezelfde letter beginnen?
Kijk dan naar de tweede letter van ieder woord.

1	2	3	4	1	2	3
h	u	i	s	h	u	t

Is de tweede letter ook hetzelfde?
Kijk dan naar de derde of zelfs de vierde letter.

De i komt voor t.
Dus: huis komt voor hut.

En... korte woorden
komen voor
lange woorden!

1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6	7
b	e	s	b	e	s	c	h	u	t	b	e	s	t	a	a	n

De c komt voor t.
Dus: beschut komt voor bestaan.
bes is korter, dus bes komt eerst.

Opgave 3 Boris heeft spullen voor het bouwen van de hut.
Zet alle spullen op volgorde van het alfabet.

touw - stenen - spijkers - karton - hout

Opgave 4 Esra loopt door de bosjes.
Wat zijn hier veel woorden met een b denkt Esra.
Zet de woorden op volgorde van het alfabet.

boom - bouwen - bosjes - bramen - boek

Opgave 5 Fleur bedenkt ook woorden.
Zet ze op volgorde van het alfabet.

straat - strand - stress - struik - strook - stro - stronk

9

Klassikaal of zelfstandig

Bij de keuze voor klassikaal werk kan de instructietekst, over woorden met dezelfde beginletter, uitgelegd worden.

Schrijf 4 à 5 nieuwe woorden op het bord. Deze keer woorden met dezelfde beginletters. Vraag de kinderen welk woord eerst komt in het alfabet en welk woord daarna. Schrijf de woorden er in de goede volgorde onder.

Bij zelfstandig werk kan de instructietekst worden uitgelegd of voorgelezen.

Vraag daarna of de kinderen zelf een voorbeeld kunnen geven van twee woorden die met dezelfde letter beginnen. In welke volgorde staan ze in het alfabet?

Daarna gaan ze zelfstandig de opgaven maken, individueel of in tweetallen. Leg uit dat ze eerst goed naar de woorden moeten kijken. Ze kunnen de volgorde van het alfabet op de vorige bladzijde erbij houden. Pas als ze de juiste volgorde weten, kunnen ze de antwoorden opschrijven.

De leerlingen kunnen de antwoorden zelf nakijken of je bespreekt de antwoorden klassikaal.

Extra materiaal

- computers of tablets

Opgaven maken

Laat de kinderen individueel, in tweetallen of drietallen opgave 7 en 8 maken met gebruik van computer of tablet.

Laat de kinderen opgave 9 en 10 daarna individueel maken (zonder pc).

Voor klassikaal werk: eventueel uitleggen wat de afbeeldingen zijn (titelblad en inhoudsopgave van een leesboek).

Opgave 7
Bekijk de website van Berend nog eens. Waar staat het menu?

Hoe heet het menu van een boek?

Waar staat dit in een boek?

Opgave 8
Wat zijn de subpagina's van de website van Berend?

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

De bende van zes
Sandra van Bijsterveld

EDUFORCE
EDUCATION • EXPERTISE

1. Het raadsel	5
2. Op zoek	9
3. Gevaar!	13
4. Het geheim	19
5. Verdacht	25
6. Naar de politie?	31
7. Gesnapt	36
8. De code werkt	42
9. De ontdekking	49
10. Opgelost	55

Opgave 9
Wat is de titel van dit boek?

Wie is de schrijver?

Wie is de uitgever?

Opgave 10
Op welke bladzijde begint hoofdstuk 5?

Welk hoofdstuk begint op bladzijde 5?

Op welke bladzijde gaan ze op zoek?

42

Informatiebronnen • herhaling

Opgave 1 Roos maakt ook raadseltaal. Ze maakt zelf geheimschrift. Maak de code van Roos af.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
Z	Y	X	W	V																					

Opgave 2 Gebruik de code van Roos. Wat staat hier?

Nrqm tvsvrn _____

Opgave 3 Schrijf je eigen naam in code.

voornaam _____

achternaam _____

Opgave 4 Berend heeft een boek over geheime taal. Hij ziet dit voorin het boek. Wat is dit? →

1. Een detective	7
2. Spullen	15
3. Schrift	21
4. Codes	34
5. Ontrafelen	39
6. Opsporen	49
7. Aan het werk	57

In welk hoofdstuk kan Berend lezen wat hij nodig heeft om een detective te worden?

Opgave 5 Berend zet de hoofdstukken van het boek op volgorde van het alfabet. Help Berend en vul aan.

1. **Aan het werk**
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____

Opgave 6 Berend wil een website maken bij zijn boek. Bedenk een titel voor de homepage.

Opgave 7 Hoeveel subpagina's zal Berend maken?

43

Instructie

Vertel de kinderen dat ze verschillende opgaven krijgen. Ze mogen weer puzzelen met raadseltaal. Ze gaan informatie zoeken uit een leesboek over geheime taal.

Ze gaan bekijken hoe je daarvan een website zou kunnen maken. Hiervoor zijn géén pc's nodig!

Opgaven maken

Laat de kinderen de opgaven individueel maken.

Punten voor de opgaven

Opgave 1

1 punt

Opgave 2

1 punt

Opgave 3

1 punt

Opgave 4

1 punt per antwoord (maximaal 2 punten)

Opgave 5

$\frac{1}{2}$ punt per antwoord (maximaal 3 punten)

Opgave 6

1 punt

Opgave 7

1 punt

Afsluiting

Laat de kinderen vertellen welke titel ze hebben bedacht voor de website van Berend.

Tijd over?

Laat de kinderen zelf

een woord in Raadseltaal

schrijven. Iemand anders

(of de groep) gaat het

ontcijferen.